

Tudi reke in jezera lahko zbolijo

Reka je zdrava, kadar lahko prosto teče, dela zavoje in ima prostor, da ob močnem deževju poplavi. Njeni bregovi so porasli z rastlinami, njeno dno pa vključuje raznolike podlage.

Brez vode ni življenja

Skoraj tri četrtine našega planeta prekriva voda. Od te je večina zbrana v morjih in oceanih, le tri odstotke je površinske vode potokov, rek, jezer. Površinska voda je neprecenljiva, saj moramo z njo napojiti, nahraniti in umiti vse svetovno prebivalstvo, namakati vsa naša polja, napojiti vse živali ter poganjati vso industrijo. Poleg tega pa ta voda opravlja tudi skrite naloge, ki jih sploh ne opazimo, dokler ne gre kaj narobe. Jezera in reke na primer čistijo vodo in zrak, vplivajo na podnebje ter zagotavljajo hrano živalim in ljudem. Zato je pomembno, da se zavedamo: če zbolijo naše vode, zbolimo tudi mi.

Povzročitelji bolezní voda

Ljudje močno spreminjamo svoje okolje. Gradimo ceste, stavbe in elektrarne, izsekavamo gozdove in izkoriščamo naravne vire. Tako si lahko zagotovimo streho nad glavo, hrano in energijo za kakovostno

življenje. Vendar pa pri tem velikokrat škodujemo naravi. Že v pradavnini smo se naseljevali v bližini rek, ki so nam zagotavljale vodo za preživetje. Reke pa niso nekaj stalnega in svoj tok ves čas spreminjajo – delajo zavoje, hitijo, se upočasnjujejo in včasih tudi poplavijo zemljo. Da nas ne bi ogrožale, jih poskušamo umiriti – postavljamo pregrade, da upočasnimo njihov tok, izravnavamo njihove ovinke in bregove utrjujemo z betonom. Za potrebe kmetijstva izsušujemo mokrišča in drugod odvezujemo vodo za namakanje polj; uporabljamo gnojila, pesticide, zdravila ter druge snovi, ki vse na koncu pristanejo v vodi. Ne nazadnje, na vode z visokimi temperaturami in vročinskimi valovi, močnimi padavinami ali dolgotrajnimi sušami vplivajo tudi podnebne spremembe. Zaradi vseh teh različnih dejavnikov se včasih zgodi, da reke ali jezera zbolijo.

Jezero, preraslo z algami ali s cianobakterijami, ni primerno za kopanje.

zdravniku, ki lahko prepozna naše težave, postavi diagnozo in nam predpiše zdravljenje, ravnamo mi z rekami in jezeri – redno jih pregledujemo, da preverimo njihovo zdravstveno stanje. Pogosta bolezenska znamenja voda so odvečno kopičenje hranil, zmanjšanje števila živalskih in rastlinskih vrst, razraščanje alg, pomanjkanje kisika ali silovite poplave. Zdravljenje pa žal ni enostavno, saj za ugotovljeno stanje pogosto nimamo na voljo zdravila, ki bi reko ali jezero pozdravilo, in moramo znanstveniki šele z raziskavami ugotoviti, kako bolezensko stanje popraviti. Ena takih metod zdravljenja, ki pa ni vedno uspešna, je zasaditev rastlin, ki s svojimi koreninami črpajo odvečna hranila iz vode. Podobno kot pri nas je tudi pri boleznih voda boljše preprečevati kot zdraviti. Zato pa se moramo potruditi, da vode čim bolj zaščitimo pred povzročitelji bolezni, tako kot sebe ščitimo pred virusi in bakterijami z maskami ter umivanjem rok. Le zdrave vode bodo še naprej zagotavljale zdravo življenjsko okolje za nas.

Bolezenska znamenja in zdravljenje voda

Znamenja »slabega počutja« rek ali jezer so raznolika in zelo natančno moramo pogledati, da jih opazimo. Pravzaprav smo znanstveniki, ki se ukvarjamo z zdravjem voda, podobni zdravnikom. Tako kot ljudje hodimo na redne preglede k

Ljudje na rekah pogosto gradimo pregrade za zadrževanje vode – za namakanje njiv, tovarne, pridobivanje električne energije ali preprečevanje poplav.